

DØRs anbefaling om midlertidig finanspolitisk lempelse i 2014

8. oktober 2013

De Økonomiske Råds (DØR) efterårsprognose er i hovedtræk sammenfaldende med *Økonomisk Redegørelse*, august 2013. Der skønnes således samme BNP-vækst på 0,2 og 1,6 pct. i henholdsvis 2013 og 2014. I 2015 forudser DØR en BNP-vækst på 2,2 pct.

DØR anbefaler i efterårsrapporten, at finanspolitikken bør lempes midlertidigt i 2014 med i størrelsesordenen ¼ pct. af BNP svarende til ca. 5 mia. kr. Der foretages ikke en vurdering af effekterne på økonomien af en sådan ændring eller en vurdering af risici herunder for ikke at komme ud af EU-henstillingen, hvis en sådan lempelse gennemføres.

Timing af den foreslåede yderligere finanspolitiske lempelse i 2014 er sammenfaldende med, at væksten i dansk økonomi gradvist forventes at tiltage. DØR vurderer, at der er udsigt til en vækst i den indenlandske efterspørgsel på 1,9 pct. i 2014 uden lempelsen.

Vismændenes anbefaling skal ses i lyset af, at DØR skønner et strukturelt underskud i 2014 på 0,2 pct. af BNP, mens underskudsgrænsen i budgetloven er ½ pct. af BNP. Det gælder vel at mærke, hvis DØR tager udgangspunkt i Finansministeriets metode til beregning af den strukturelle saldo, men anvender egne skøn for udviklingen i de offentlige finanser samt output- og beskæftigelsesgab, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Aktuelle skøn for den strukturelle saldo i 2014

	2014
Pct. af BNP	
DØR med FM-metode – Efterårsrapport 2013	-0,2
Finansministeriet - ØR august 2013	-0,4
DØR med egen metode – Efterårsrapport 2013	-0,7
Vurdering på basis af Nationalbankens skøn og FM-metode – Kvartalsoversigt 3. kvartal ¹⁾	-1,1

1) Beregnet ved at indsætte Nationalbankens skøn for output- og beskæftigelsesgab i FMs metode (korrigeret, så der tages højde for mindre forskelle i forhold til konjunkturvurderingen i Økonomisk Redegørelse, august 2013.). Nationalbankens skøn for output- og beskæftigelsesgab er ikke offentliggjort. Nationalbanken udarbejder ikke skøn for den strukturelle saldo.

Kilde: DØRs efterårsrapport 2013 og Økonomisk Redegørelse, august 2013 og Nationalbankens kvartalsoversigt, 3. kvartal 2013 samt egne beregninger.

DØR har imidlertid også deres egen metode til beregning af den strukturelle saldo. Med udgangspunkt i denne metode skønner DØR et strukturelt underskud på 0,7 pct. af BNP i 2014. Det betyder, at DØRs egen opgørelse af den strukturelle saldo peger i retning af en finanspolitisk stramning af samme størrelsesorden som den lempelse, Vismændene rent faktisk har valgt at anbefale. Dette faktum forholder Vismændene sig umiddelbart ikke til i deres rapport.

Der er med udgangspunkt i Nationalbankens seneste skøn for output- og beskæftigelsesgab foretaget en vurdering af den strukturelle saldo efter Finansministeriets metode. Denne beregning giver et strukturelt underskud på 1,1 pct. af BNP. Det skyldes, at Nationalbanken vurderer, at dansk økonomi ikke er så langt fra de strukturelle niveauer.

Vismændene har nedjusteret deres finanspolitiske anbefaling fra en lempelse på 10-12 mia. kr. i deres forårsrapport til de aktuelle ca. 5 mia. kr. Det fremgår umiddelbart ikke af rapporten, hvorfor der nu er behov for en mindre lempelse, men det hænger formentlig blandt andet sammen med øgede offentlige investeringer i forbindelse med FFL14.

Det nævnes i rapporten, at en finanspolitisk lempelse eksempelvis kunne ske ved at fremrykke fremtidige skattelettelser, som allerede er vedtaget i forbindelse med skattereformen fra 2012. Det kan være svært at pege på andre muligheder end skattelettelser. En forøgelse af de offentlige investeringer problematiseres i rapporten med henvisning til, at det er vanskeligt at styre den præcise timing heraf. Samtidig peger Vismændenes egen analyse i efterårsrapporten på, at man næppe kan nå at øge de offentlige investeringer yderligere fra det allerede høje niveau i 2014. Det er herudover ikke muligt at øge det offentlige forbrug uden at bryde eller ændre de af Folketinget vedtagne udgiftslofter for 2014. Derfor er forøget offentligt forbrug umiddelbart ikke et gangbart finanspolitisk instrument.

Hertil kommer, at de planlagte offentlige investeringer og forbrugsudgifter i 2014 er høje både i et historisk perspektiv og i forhold til det holdbare 2020-niveau. Samlet skønnes det offentlige forbrug og investeringer at udgøre ca. 29¹/₄ pct. af (konjunkturrenset) BNP i 2014. Det er højere end i samtlige år før finanskrisen og omtrent ³/₄ pct. af BNP højere end det holdbare 2020-niveau.

Med afsæt i Danmark Konvergensprogram 2013 er der udsigt til et faktisk offentligt underskud på 2,9 pct. af BNP i 2015 (mens DØR skønner et underskud på 2,6 pct. af BNP samme år). Hvis den anbefalede lempelse trækker med over i 2015 er der dermed umiddelbart en forøget risiko for, at EU's undergrænse for det faktiske underskud på 3 pct. af BNP vil blive overskredet, hvorved Danmark næppe vil få ophævet sin EU-henstilling. Det indebærer en risiko for, at finanspolitikken må strammes i 2015.

Det kan tillige bemærkes, at pengepolitikken aktuelt er ekstraordinært lempelig, og at ECBs renter i de kommende år kan vise sig at ligge på den lave side i forhold til den danske økonomis behov, hvis kapacitetsudnyttelsen i euroområdet som helhed forbliver lavere end i Danmark en rum tid endnu.

Samlet er det ministeriernes vurdering, at den planlagte finanspolitik i 2014 allerede udnytter de muligheder for at understøtte den økonomiske aktivitet, der er til stede inden for ansvarlige finanspolitiske rammer.